

Motion till riksdagen 2013/14:C323

av **Gunilla Svantorp (S)**

Imamer och vigselrätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad utbildning i svensk lagstiftning för vigselförrättare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade krav för vigselförrättare.

Motivering

Att män och kvinnor inte behandlas lika i Sverige är helt oacceptabelt. Ett område gäller rätten till skilsmässa. För muslimska invandrare som gifter sig i Sverige, gäller inte bara svensk tradition och lagstiftning, utan även muslimsk tradition. Det innebär bland annat att äktenskapet även registreras i hemlandet, där äktenskapet medför olika regler för kvinnor och män. För många muslimer är inte äktenskapet en privatsak för de som gifter sig utan en viktig angelägenhet för bådas familjer och släkter.

Rasool Awla, som är kontaktperson för ”Män mot hedersförtryck”, skrev i maj 2012 en viktig debattartikel i SvD med förslag till åtgärder som skulle kunna förbättra jämställdheten och jämlikheten i detta fall. Han skriver ”...skilsmässa är inte förbjudet inom islam men handlingen anses vara avskyvärd”. Profeten Muhammed lär ha sagt: ”Av allt Gud tillåtit är skilsmässan det han mest avskyr.” Detta uttalande och socioekonomiska omständigheter gör att muslimer ogärna vill skilja sig. Islam har dessutom gett mannen ovillkorlig rätt att var och när som helst ta ut skilsmässa från sin hustru eller sina hustrur utan att motivera sitt beslut. Kvinnan kan inte ta ut skilsmässa på egen hand.

Kvinnan kan däremot i några få extrema fall begära skilsmässa hos domstol. En av de orsaker som kan godtas av en domstol och därmed leda till upplösning av äktenskapet är om maken drabbas av impotens. Ett annat skäl är om han med flit låter bli att ha samlag med frun tillräckligt frekvent. Andra

Fel! Okänt namn på

villkor för att en domstol ska kunna bifalla en kvinnas ansökan om skilsmässa är om mannen behandlar henne extremt illa, om han lider av en farlig och smittosam sjukdom eller att han inte kan försörja henne. Om en man tar ut skilsmässa måste han betala en summa till sin fru, enligt sharialagen, men om kvinnan ansöker om skilsmässa förlorar hon rätten till denna ekonomiska ersättning.

En kvinna som är gift i enlighet med muslimsk tradition kan alltså inte upplösa sitt äktenskap. Detta oavsett om äktenskapet har ingåtts av parets fria vilja eller om en av dem eller båda har tvingats in i äktenskapet. Mannen måste godkänna eller själv ta ut skilsmässa annars blir kvinnan inte fri. Ungdomsstyrelsens studie "Gift mot sin vilja" från 2009 samt andra studier visar att det finns tusentals muslimska kvinnor som lever i så kallade haltande äktenskap i Sverige. Haltande äktenskap uppstår när en svensk tingsrätt fattar beslut om äktenskapsskillnad på begäran av kvinnan men varken mannen eller någon imam vill upplösa äktenskapet på muslimskt sätt. De här kvinnorna är skilda enligt svensk lag men fortfarande gifta enligt muslimsk lag och tradition och kan därför inte gifta om sig enligt muslimsk lag och tradition.

Under mina 15 år som föreläsare och aktivist på detta område har jag kommit i kontakt med många människor som har vittnat om hur omfattande det här problemet är: socialsekreterare, kvinnor som arbetar på kvinnojourer och kvinnor som själva är drabbade. En del blir aldrig fria och andra betalar ett högt pris för sin frihet – helt utan de svenska myndigheternas kännedom.

Den svenska staten har gett många muslimska imamer rätten att viga par. När en imam viger ett par enligt muslimsk tradition meddelar han Skatteverket genom ett intyg. Äktenskapet registreras därmed och blir civilrättsligt giltigt i landet. Jag har fått samtal från många förtvivlade kvinnoaktivister som har bett mig att hänvisa dem till imamer som kan tänka sig att upplösa äktenskap på muslimskt vis när bara kvinnan vill ta ut skilsmässa. Det har funnits ytterst få imamer som har velat "upplösa" sådana äktenskap där mannen i förhållandet inte har velat ta ut skilsmässa.

Jag anser att det är på tiden att myndigheterna i det demokratiska och jämställda Sverige ska ställa följande krav på de imamer som har eller vill ha vigselrätt:

1. Imamen ska inte viga ett par som är under 18 år.
2. Imamen ska inte förrätta vigsel om en av parterna inte är närvarande, så kallat fullmaktsäktenskap. Vigsel ska endast kunna genomföras om båda parterna är närvarande och ger sina otvivelaktiga samtycken till giftermålet.
3. Imamen ska viga ett par även om det saknas samtycke från kvinnans så kallade förmyndare (wali amr), som i normalfallet är hennes far.
4. Imamen måste "upplösa" ett muslimskt äktenskap även om bara kvinnan vill skilja sig. Imamen ska kunna skriva ett intyg om att kvinnan är skild eller att äktenskapet är upplöst. Imagens religiösa "upplösning" av äktenskapet ska under inga omständigheter ersätta tingsrättens dom. Det är naturligtvis tingsrättens dom som ska gälla juridiskt och vara den slutgiltiga.

Fel! Okänt namn på

tiga. Imamens upplösning av äktenskapet ska vara ett komplement till tingsrättens dom och inget annat.

Jag och många med mig får signaler från fler än Rasool Awla om problematiken. Det är därför dags att vi i lagstiftande församlingar tar problemet på allvar med att kvinnor och män inte behandlas lika. Självklart ska män och kvinnor i Sverige 2013 anses skilda både på svenskt och muslimskt vis om skilsmässan vunnit laga kraft enligt svensk lagstiftning. De imamer som inte medverkar till detta ska inte ha vigselrätt.

Stockholm den 2 oktober 2013

Gunilla Svantorp (S)